

M Ø T E

i EØS-utvalget

tirsdag den 9. mai 2000 kl. 15.15

Møtet ble ledet av utenrikskomiteens leder, *Einar Steensnæs*.

Til stede var: Einar Steensnæs, Jan Petersen, Haakon Blankenborg, Kjell Magne Bondevik, Dag Danielsen, Johan J. Jakobsen, Lisbet Rugtvedt, Lars Sponheim, Siri Frost Sterri, Tom Thoresen og Vidar Kleppe (for Fridtjof Frank Gundersen).

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Utenriksminister Thorbjørn Jagland.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Ekspedisjonssjef Hans Wilhelm Longva, ekspedisjonssjef Mette Kongshem, avdelingsdirektør Helge Skaara og byråsjef Else Underdal.

D a g s o r d e n:

1. Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 12. mai 2000. Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 2. mai d.å., samt telefaks av 3. mai d.å. med oversikt over de relevante rettsaker
2. Eventuelt

S a k n r . 1

Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 12. mai 2000

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Først en liten ting: Haakon Blankenborg minnet meg om at det på et møte tidligere skulle ha vært enighet om at utenriksministeren ikke trengte å kommentere omdelte og kommenterte rettsaker. Jeg har lagt opp til at jeg skal gjøre det, for den praksisen gled litt ut. Men hvis komiteen vil at jeg skal gå tilbake til det man opprinnelig var enig om, kan jeg kutte ut akkurat det og gå rett på det andre.

Lederen: Jeg forutsetter at det som er omdelt, er lest.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Da går jeg rett på den saken som jeg nevnte på møtet 30. mars, nemlig ESAs grunngitte uttalelse om trygd på kontinentalsokkelen. ESA hevder der at EUs trygdeforordning må få anvendelse også på sokkelen. ESA har gitt ny frist til 11. mai til å besvare den grunngitte uttalelsen som følge av regjeringsskiftet. Regjeringen har nå vurdert saken og besluttet å foreslå en endring i folketrygdloven, slik at arbeid på sokkelen likestilles med arbeid på land. Arbeid på sokkelen bør gi medlemskap i folketrygden i samme utstrekning som arbeid på territoriet, supplert med koordineringsreglene i trygdeforordningen. Basert på dette sender vi nå et svarbrev til ESA. I svaret vil vi samtidig presisere at kontinentalsokkelen faller utenfor EØS-avtalens territorielle anvendelsesområde, og vi tilbakeviser at det foreligger noen generell plikt til å anvende alle rettsakter på sokkelen. At vi i denne konkrete saken er rede til å omfatte alle arbeidstakere på sokkelen, vil bli begrunnet med rimelighetsbetraktninger i forhold til den enkelte sokkelarbeider, og med at trygdeforordningen i en viss utstrekning antas å måtte anvendes utenfor territoriet. Ved å trygde alle arbeidstakere på kontinentalsokkelen og samtidig eksportere/utbetale barnetrygd m.v. etter forordningen, vil ESAs grunnlag for å trekke Norge for EFTA-domstolen bortfalle.

Det er ved flere anledninger blitt stilt spørsmål fra EØS-utvalgets medlemmer om oppfølgingen av protokoll 9, som er den andre saken jeg vil kommentere, om handel med fisk og andre produkter fra havet. EFTA-landene overleverte i november i fjor en rapport til kommisjonen om utestående spørsmål knyttet til protokoll 9. I sitt svar til EFTAs rapport, som ble overlevert for kort tid siden, er kommisjonen lite imøtekommende når det gjelder å finalisere protokoll 9. Kommisjonen påpeker bl.a. at en eventuell liberalisering av handelsregimet for fisk ikke vil være mulig fordi EUs felles fiskeripolitikk ikke er en del av EØS-avtalen.

Det synes vanskelig å få kommisjonen og medlemslandene til å gå inn i substansdrøftelser om disse sakene. Vi legger imidlertid vekt på å videreføre dette arbeidet, spesielt i lys av laksesaken, hvor EU truet med å innføre antidumpingtiltak mot Norge. Siktemålet er derfor å fortsette dialogen og å holde et felles ekspertmøte i nær framtid.

Så vil jeg også orientere om EFTA/EØS-kommentarene til EUs hvitbok om matvaresikkerhet, som vil bli overlevert kommisjonen på det kommende møtet i EØS-komiteen. De norske kommentarene er utarbeidet etter en omfattende nasjonal høringsrunde og påfølgende høringsmøte. I kommentarene støtter vi opprettelsen av det europeiske kontor for matvaresikkerhet, og vektlegger behovet for uavhengighet og vitenskapelig ekspertise. EFTA/EØS-landene ønsker å delta i kontorets

arbeid, også ved at vitenskapelig ekspertise fra EFTA/EØS-landene trekkes inn i arbeidet, siden kontorets arbeidsfelt faller inn under EØS-avtalens virkeområde. Saken vil bli fulgt opp fra norsk side.

Avslutningsvis vil jeg kort omtale EØS-rådsmøtet som finner sted tirsdag 23. mai, på andre dag av EUs rådsmøte for utenriksministrene. Møtet vil bli ledet av Portugals utenriksminister Gama. Norge har EFTA/EØS-formannskapet inneværende halvår, og vil dermed føre ordet på EFTA-siden.

På dagsordenen for EØS-rådsmøtet står, i tillegg til den vanlige gjennomgangen av aktuelle EØS-saker og EØS-avtalens generelle utvikling, bl.a. utvidelse av EU og EØS. Den portugisiske statssekretær for europasaker og leder for gruppen som har ansvaret for arbeidet med den intergovernmentale konferansen, altså regjeringskonferansen, Seixas da Costa, vil redegjøre for status for konferansen.

Det er lagt opp til diskusjon av følgende temaer under den etterfølgende politiske dialogen: situasjonen på Balkan, inkludert Montenegro, Serbia og Kosovo, Russland/Tsjetsjenia og europeisk sikkerhets- og forsvarspolitik.

Lederen: Jeg vil bare for ordens skyld spørre om det er kommentarer til rettsaktene, og så kan vi skille ut i en egen debatt tilleggssakene – utenriksministeren nevnte både trygderettigheter, protokoll 9 og EUs hvitbok.

Siri Frost Sterri (H): Det er greit at det skilles, for jeg har for så vidt spørsmål til begge deler, i og med at utenriksministeren nå faktisk har rast igjennom hele møteprogrammet for i dag.

Jeg har et spørsmål til rettsaktene, og det er det som står på side 8 og 9. Det gjelder den nye overføringsordningen under EØS-avtalen, hvor det fremgår at vi fra norsk side bidra skal med hoveddelen av den ca. milliarder i en femårsperiode, og hvor målsettingen nå er at to tredjedeler av midlene skal gå til prosjekter innen miljøområdet.

Riktignok fremgår det her av orienteringen at det vil bli fremmet en egen stortingsproposisjon, med andre ord vil det ikke komme innbakt i budsjettet, slik jeg leser det. Jeg vet ikke om utenriksministeren, siden man her har kommet til enighet også om de praktiske sidene, likevel kunne si noe om hva disse miljøtiltakene vil gå på, da dette jo dreier seg om de fire landene Hellas, Portugal, Spania og Irland.

Lederen: Er det andre til rettsaktene, slik de foreligger her? - Det synes det ikke å være, da er det det eneste.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Til det konkrete spørsmålet kan jeg ikke si noe annet – fordi det ikke er noe mer å si, så vidt jeg forstår – enn at det er miljø generelt. Tidligere var det enda mer generelt. Nå har man konsentrert seg om miljøtiltak. Men hva de konkrete tiltakene er, er ennå ikke definert.

Siri Frost Sterri (H): Jeg skjønner at det er mye som gjenstår ennå. Jeg var egentlig litt mer nysgjerrig, men jeg vet ikke om det da innenfor dette også ligger at vi rett og slett kan bruke en del av pengene til å kjøpe CO₂-kvoter. Men det er vanskelig å svare på det også, skjønner jeg.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det kan jeg i så fall ikke svare på. Men det er vist til her at det kommer en egen proposisjon, og da kan vi gå mer konkret inn i det.

Lederen: Da åpnes det for merknader på de andre temaene som utenriksministeren nevnte.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Det var ganske viktige temaer her. Jeg må for det første si at hvis Utenriksdepartementet vet i tide at slike temaer vil bli tatt opp, er det en stor fordel om komiteen blir gjort oppmerksom på det, for det er gjerne ting man må forberede seg på. Det har vi ingen mulighet til når det kommer på denne måten, under Eventuelt. Både fisk og trygderettigheter på sokkelen er viktige temaer. Det er godt mulig at det ikke har vært praktisk mulig denne gangen, det respekterer jeg. Jeg vet at det fra tid til annen ikke går. Men så sant det går, bør vi få et forvarsel gjennom dagsordenen.

Når det gjelder trygderettigheter, er det et ganske kinkig spørsmål. Mitt første spørsmål er: Vet vi nå at alle EU-land selv praktiserer dette som vi nå blir bedt om å praktisere? Det var ikke situasjonen for relativt kort tid tilbake, men det er mulig at det har skjedd noe. For det annet: Hvis en skal gå for en slik løsning som jeg skjønner Regjeringen har

bestemt seg for, krever det at en er meget nøye med utformingen av svaret, slik at en ikke pådrar seg konsekvenser når det gjelder rettigheter på sokkelen for andre lands borgere, utover det som i tilfelle er helt strengt nødvendig. Og det er mitt andre spørsmål: Hvilke muligheter ser utenriksministeren til å avgrense dette mot uønskede konsekvenser, slik at de beløpene vi her har hørt om, kanskje bare er en del av en langt større regning?

Lars Sponheim (V): Det går litt på det samme spørsmålet, for det reiser åpenbart kompliserte sammenhenger det som jeg forstår Regjeringen nå har tatt beslutning om.

Jeg forstår at man har en tilnærming på dette som går litt i retning av at en ikke godtar det prinsipielle her, nemlig at EØS-avtalen skal gjelde på sokkelens territorium, men man så å si innfører folketrygden ut fra "Emil i Lønneberget-prinsippet" om at man gjør det bare i godhet, og så skal det fungere allikevel. Det er jo en måte å tilnærme seg det på, men da er det viktig å kunne gå de grenseoppgangene som Bondevik her gir uttrykk for.

Mitt spørsmål går på budsjettvirkningene av dette. Når vil det bli gjeldende? Vi har, så vidt jeg forstår, britiske og andre arbeidere på sokkelen. Får de de samme rettighetene som vi som norske borgere har over folketrygden? Og hvis det har øyeblikkelige virkninger, vil det da avspeiles i revidert nasjonalbudsjett, som kommer snart?

Det andre er presedens for andre områder, og en problemstilling som kunne være parallell – og kanskje kan det være andre også, som det er viktig å avgrense – er f.eks. Svalbard, hvor heller ikke EØS-avtalen gjelder. Jeg tror det eventuelt kan være en problemstilling at andre lands borgere og arbeidere kan påberope seg norske trygderettigheter. Er det en problemstilling hvordan man kan avgrense seg mot denne typen spørsmål?

Siri Frost Sterri (H): Jeg skal ikke gjenta noe av det som er stilt av spørsmål, men gå over til saklisten, hvor jo også utenriksministeren refererte posisjonene i forhold til protokoll 9. Har jeg forstått utenriksministeren rett når han med det han innledet med, sier at det ikke er grunn til å regne med at man kommer noen skritt videre på møtet den 12. mai i EØS-komiteen når det gjelder protokoll 9 og å ta opp igjen forhandlinger for fisk? Det er det ene.

Det andre gjelder protokoll 3. Er man kommet noen skritt videre der i forhold til disputten med Sverige når det gjelder bearbejdede jordbruksprodukter, eller er posisjonen fortsatt den samme på det feltet?

Johan J. Jakobsen (Sp): Dette spørsmålet var bl.a. oppe i Stortingets spørretime den 12. april. Da svarte utenriksministeren på et konkret spørsmål og et tilleggsspørsmål fra Odd Roger Enoksen, at det var kommisjonen som hadde opplyst ”at trygdeforordningen anvendes helt eller delvis av sokkellandene Storbritannia, Nederland og Danmark”. Så sa utenriksministeren videre: ”Fagmyndighetene i Storbritannia og Nederland opplyser imidlertid at dette ikke er tilfelle”. For Danmarks vedkommende anvendes denne forordningen ”kun for EØS-borgere ansatt i EØS-selskaper”. Det ene spørsmålet er i forlengelsen av det Kjell Magne Bondevik sa: Er det kommisjonen som nå igjen har sagt noe annet enn det fagmyndighetene i de aktuelle sokkelland selv oppfatter situasjonen som, eller har en her fått samme signal fra fagmyndighetene i de respektive sokkelland som kommisjonen opprinnelig hadde gitt?

Når det så gjelder presedensvirkning, som jeg skjønner ligger under her, forstår jeg det slik at en skal løse dette presedensproblemet ved å presisere at EØS-avtalen ikke inkluderer sokkelen. Men ut fra fortolkningen av begrepet ”territorium” i avtalens artikkel 1.2.6, er det jo helt klart at kontinentalsokkelen *ikke* skal inkluderes av EØS: Hvilken verdi vil en slik presisering da ha i det brevet som det utenriksministeren nevnte, når en så klar formulering i EØS-avtalen i den aktuelle saken kan anfektes av EU? Er det da noen som helst grunn til å tro, i andre sammenhenger etter at en kanskje har skapt presedens, at ikke EU med like stor rett kan oppleve at EU, til tross for at det står så klart i EØS-avtalen, allikevel vil legge en annen fortolkning til grunn?

Jeg vil bare ha sagt at hvis det skal gis et endelig signal her og nå, så vil i hvert fall jeg på Senterpartiets vegne reservere meg mot den konklusjonen som lå i utenriksministerens sitat i brevets form.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Først til spørsmålet om hvem som anvender og ikke. Vi kommer ikke lenger enn til å si at den framstillingen som for så vidt Johan J. Jakobsen gav her, at kommisjonen har sin framstilling og fagmyndighetene har sin framstilling, det er det bildet vi har. Lenger kan ikke vi komme. Vi må bygge vår vurdering av dette på et mer selvstendig grunnlag, på hva vi mener er riktig fra norsk side.

Så er det dette spørsmålet som også Jakobsen tok opp, og som andre her også har reist, Bondevik og Sponheim. Det er helt klart at EØS-avtalen ikke gjelder for sokkelen. Det må være helt klart, og det kommer vi til å presisere i brevet. Når vi likevel finner å gjøre dette anvendelig på sokkelen, er det ut fra en helt annen synsvinkel, nemlig at det bør være like rettigheter for arbeidstakere som jobber på land og på sokkelen. Så det er en rimelighetsbetraktning vi gjør her, rett og slett ut fra arbeidstakersynsvinkel om at det bør være like rettigheter. Men vi finner grunn til å presisere akkurat dette når det gjelder EØS-avtalen, slik at denne politikken ikke kan brukes mot oss i andre tilfeller på et senere tidspunkt og i andre saker. Det er det som ligger i det vi legger fram her.

Når det gjelder Svalbard, så er det helt klart at ingen norsk lov vil gjelde på Svalbard, med mindre dette uttrykkelig er sagt i loven. Så jeg tror at man ikke trenger å blande sammen disse sakene.

Budsjettvirkning – det vil være en virkning av dette. Det er 3 000 utenlandskbosatte i arbeid på norsk sokkel uten offentlig tryggedekning. Den umiddelbare virkning vil være 30 mill. kr på kort sikt, og på lang sikt vil virkningen av dette være 180 mill. kr pr. år. Det vil selvfølgelig bli tatt budsjettmessige konsekvenser av dette ut fra det tidspunktet som gjelder. Men der kan jeg ikke være mer konkret enn akkurat det. Men dette vil bli innarbeidet, slik at det er dekning for det.

Så til protokoll 9. Vi har ingen grunn til å tro at det er mulig å få noen framgang på dette spørsmålet på førstkommende møte, ut fra at man hele tiden henviser til det som har vært problemet, nemlig at man kobler markedsadgang til ressursproblemer. Så lenge vi ikke er villig til å åpne opp for det, kan man altså ikke rente noen kortsiktig framgang i akkurat det spørsmålet.

Når det gjelder protokoll 3, er det ikke noe nytt i den saken. Vi mener at det ikke er grunnlag for å gjenoppta de forhandlingene, som man var enige om, og vi har ikke hørt noe nytt om det nå.

Johan J. Jakobsen (Sp): Bare for å få det presisert fra utenriksministerens side: Utenriksministeren refererte til et brev som i korthet innebærer at en bøyer seg for det krav som ESA har satt. Bakgrunnen for at en gjør det er altså en "rimelighetsbetraktning", at en vil ha like regler på sokkelen som på land. Det har altså ingenting å gjøre med frykten for at Norge vil tape en sak ved domstolen om ESA skulle reise sak på det grunnlaget. Jeg har vanskelig for å forstå at Norge vil kunne tape en slik sak for domstolen, når EØS-avtalen på dette punktet er så krystallklar at en utvilsomt må trekke den konklusjonen at EØS-avtalen ikke gjelder på sokkelen. Men det er altså en

”rimelighetsbetraktning” og ikke frykten for konsekvensene av å tape saken som har vært det avgjørende for Regjeringens standpunkt.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det er en rimelighetsbetraktning ut fra at vi prinsipielt sett mener at man bør ha like rettigheter for arbeidstakere, enten man jobber på land eller på sokkel. Men det er selvfølgelig også et litt hypotetisk spørsmål hva som ville ha skjedd, hvis det ble en sak ut av det. Vi mener at EØS-avtalen er veldig klar når det gjelder spørsmålet om sokkelen. Men det er klart at grunnlaget for at saken er reist, er at det er en slags rimelighetsbetraktning som blir gjort gjeldende i kravet.

Vidar Kleppe (Frp): Jeg har også et spørsmål som går videre på dette, for det er klart at det blir konsekvenser med 180 mill. kr pr. år når dette er basert på en ”rimelighetsbetraktning”, som utenriksministeren understreket: Har det vært vurdert fra Regjeringens side å fremme en ordinær sak på dette, slik at vi hadde fått den til behandling? For det er ikke noe krav som sier at vi skal likestille arbeid på sokkelen med arbeid på land. Så mitt spørsmål blir: Hvilke vurderinger har man gjort her? Fra vår side kunne vi tenke oss å se dette kanskje i litt større sammenheng og få en egen sak til Stortinget på dette, slik at også de spørsmålene som andre har kommet med her, hadde fått en bredere vurdering enn at vi nå gjennom signaler skal gi tilslutning.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Hvis en legger en ”rimelighetsbetraktning” til grunn, og det er for så vidt et selvstendig argument, vil det da kunne være andre områder enn trygderettigheter hvor dette kan bli gjort gjeldende? Er det andre rettigheter for arbeidstakere som ikke gjelder på sokkelen i dag i henhold til EØS-avtalen, men som en da vil kunne påberope seg? Har konsekvensene av en slik rimelighetsbetraktning vært utredet?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Man kan si at dette har sammenheng med spørsmålet som Jakobsen stilte. Vi tror vel kanskje at vi ville stå sterkere i forhold til andre saker hvis vi legger rimelighetsbetraktningen til grunn i dette spørsmålet, fordi det er relativt logisk at arbeidstakere på land og de som jobber på sokkelen, er

arbeidstakere på like fot. Hvis man godtar det, vil en kanskje stå sterkere i argumentasjonen i forhold til andre spørsmål der ikke samme logikk gjøres gjeldende, og at vi samtidig presiserer at dette ikke har noe med at vi har akseptert at EØS-avtalen får anvendelse på sokkelen.

Når det gjelder spørsmålet til Vidar Kleppe, har ikke vi vurdert å sende en egen sak på det, men spørsmålet om bevilgninger kommer selvfølgelig opp i forhold til budsjettet.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Jeg aksepterer at vi for andre saker som ikke har med arbeidstakerrettigheter å gjøre, hvor vi forsøker å gjøre norsk lovgivning gjeldende på sokkelen i henhold til EØS-avtalen, vil det kunne avgrenses mot det. Men på andre områder, hvor det er snakk om arbeidstakerrettigheter, hvor en kan anlegge akkurat samme rimelighetsbetraktning, vil en anse det som rimelig at utenlandske arbeidstakere får trygderettigheter på norsk sokkel? Er det andre områder hvor det er snakk om arbeidstakerrettigheter, hvor akkurat samme rimelighetsbetraktning ligger til grunn? Jeg regner med at det er foretatt en vurdering av det.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Til det siste: Vi har altså gjennomgått det. Vi kan ikke se at det er andre områder når det gjelder arbeidstakere, som dette kan anvendes på, men man kan kanskje tenke seg helt andre områder der man kan få krav. Og vi mener at vi kan stå sterkere her ved å gjøre dette.

Vidar Kleppe (Frp): Vi vil i hvert fall signalisere at det er en rekke spørsmål her som ikke kommer godt nok fram, selv om en skal bruke en rimelighetsbetraktning, og selv om dette kanskje er viktig å få gjennomført med tanke på å få et godt forhold til dem en skal samarbeide med. I og med at det ikke har noe hast i denne saken, skal en, som utenriksministeren òg sa, en komme tilbake til Stortinget med en bevilgningssak.

Men jeg vil i hvert fall signalisere at vi kunne tenkt oss å få de sidene vurdert som andre fra andre partier òg har tatt opp her – både Johan J. Jakobsen, og Lars Sponheim og Kjell Magne Bondevik. Så vi hadde sett det som et ønske.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Da må jeg få opplyse om at hvis ikke vi svarer innen 11. mai, går denne saken til domstolen. Og det er det vi helst vil unngå, ut fra noe av det som er diskusjonen her.

Vi tror vi vil komme bedre ut av det ved å svare nå, enn at saken kommer for domstolen, med de konsekvenser det kan få.

Vidar Kleppe (Frp): Det ble jo sagt fra utenriksministeren i stad at det ikke var noen plikt, men en rimelighetsbetraktning når det gjaldt dette spørsmålet, at det ikke var innenfor avtalen og at det var lovlig hjemlet. Så hvis vi skulle utsette å ta den diskusjonen prinsipielt i Stortinget, tror jeg nok at de hadde hatt forståelse for det.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Den fristen er blitt skjøvet på flere ganger av den forrige regjering, og av oss, så jeg tror ikke vi kan skyve på den lenger nå. Vi må svare innen 11. mai. Hvis man tar det standpunkt at vi kjører saken til domstolen, er det greit, men vi kan ikke fortsette å be om utsettelse.

Vår anbefaling til Stortinget er altså at vi gjør det som vi har sagt. Det tror vi at vi kommer best ut av.

Vidar Kleppe (Frp): Ja, med det apparatet som Regjeringen har, skal vi følge den anmodningen.

Vi er skeptiske, men vi godtar det selvsagt - i nasjonens interesse.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Det er klart det kommer til et punkt hvor en må vurdere risikoen ved en sak i forhold til å kjøpe seg ut av den med 180 mill. kr. Jeg skal ikke protestere på den vurderingen, bare etterlate det hjertesukk at av og til har jeg hatt inntrykk av at ESA er mer katolsk enn paven selv, at de på EFTA-siden er ivrigere enn de er på EU-siden. Det er en generell betraktning som Regjeringen godt kan ha i mente når den har dialog med ESA.

Jeg er nemlig ikke sikker på at det blir konsekvent gjennomført i sakkellandene innenfor EU, det som ESA nå skal påtvinge Norge å gjennomføre. Jeg er ikke sikker på dette. Og utenriksministerens svar etterlot for så vidt også fortsatt en usikkerhet om dette virkelig

konsekvent praktiseres i EU. Jeg har en mistanke om at det ikke skjer. ESA er som sagt av og til mer katolsk enn paven selv.

Haakon Blankenborg (A): Dersom Norge hadde hatt interesse av å få dette opp for domstolen, ville det vere riktig å gjøre det, men eg trur at det er riktig å ha færrest mogleg saker gåande for domstolen, og at ein prioriterer å la dei sakene som ein meiner er så å si heilt livsviktige, gå til domstolen, og at ein prøver å finne ordningar for dei andre, for å unngå å kome dit. Og dette er av dei sakene eg meiner det er riktig at ein unngår å bringe inn. Det er heller ikkje så veldig langt sprang over til dei andre sakene som eg nemnte, protokoll 9 og andre. Eg trur det er viktig at ein ser kvar makta ligg i ulike samanhenger og kva som er konsekvensen av å bringe saker fram og setje saker på spissen, slik som det var sagt her i forhold til protokoll 9 når det galdt marknadsadgang og ressurstilgang. Vi må vurdere når vi ønskjer å setje saker på spissen, og dette er to eksempel på saker som vi for vår del ikkje ser som ønskjeleg å setje å spissen.

Lederen: Bare avslutningsvis før utenriksministeren får ordet. Hvis ikke jeg husker feil, formulerte utenriksministeren seg på en slik måte at Regjeringen hadde tatt en beslutning om denne saken, slik at dette var mer til orientering. Dette er jo et konsultasjonsorgan, så det var jo mulig for Regjeringen å konsultere organet før den traff beslutning. Noen ganger må en ta en beslutning før en kommer, det hendte med den forrige regjeringen også. Andre ganger har en tid til å konsultere Stortinget. Jeg oppfattet i forhold til Kleppes spørsmål om en stortingsbehandling, at Regjeringen hadde fattet en beslutning i denne saken. Og jeg sier dette vel vitende om at den har en forhistorie, og at det ble skjøvet på fristen flere ganger. Likevel vil jeg understreke det som også Bondevik tok fram, at det er ønskelig at en gjennom dagsordenen blir varslet når såpass viktige spørsmål som de sakene som ble tatt fram i dag, kommer opp.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Akkurat det signalet tar jeg innover meg, bortsett fra at det for så vidt ble varslet på forrige møte at vi måtte komme tilbake til denne saken på det neste møtet – altså i dag – selv om dato da ikke var fastsatt. Men jeg er helt enig i at det bør klarlegges sterkere gjennom dagsordenen slike viktige saker kommer opp. Ellers har vi fulgt vanlige prosedyrer med at Regjeringen drøfter en sak, kommer til et standpunkt, legger den fram for Stortinget. Hvis vi hadde hørt signaler her om at Stortinget ikke godtar det vi anbefalte, ville

vi selvfølgelig ta det til etterretning. Så hvis Stortinget ønsker at vi ikke skal svare slik foran møtet den 11. mai, er det helt klart at da har vi et helt annet grunnlag å jobbe videre på. Så dette er en reell konsultasjon, slik jeg mener det skal være, men vi var pliktig til å komme til et standpunkt, en klar anbefaling for Stortinget i en så viktig sak.

Ellers er jeg for så vidt enig i det Bondevik sier når det gjelder EFTA-siden og ESA. Men jeg tror vi skal være litt glad for at vi faktisk gjør det, fordi det er den måten de tre landene i EØS kan opprettholde troverdighet på. Man må huske på at det er en skjevhet innebygd i dette, at vi er tre små land mens de andre er 15 land, og det ligger i sakens natur at vi er mye mer avhengige av å ha troverdighet i forhold til at vi følger regelverket til punkt og prikke, enn de andre landene er. Det er nesten fælt å si det, men jeg tror faktisk det er realiteten.

Johan J. Jakobsen (Sp): Nå bekrefter utenriksministeren for så vidt det jeg skulle spørre om. Han bekrefter at dette var en ordinær konsultasjon, slik praksis vanligvis er når det gjelder den utvidede utenrikskomite. Jeg ber bare om at Senterpartiets reservasjon blir ført til protokolls.

Lederen: Da har ingen flere forlangt ordet i denne saken.
- Ingen saker er innmeldt under Eventuelt.

Møtet hevet kl. 15.55.